

бази даних, за допомогою технології блокчейн, до якої усі розпорядники інформації будуть завантажувати публічну інформацію, а запитувачі матимуть змогу автоматично отримати бажані дані. Це допоможе скоротити час надання послуг та зменшити обсяг паперового документообігу.

Література

1. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січ. 2011 р. № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 12.04.2021).

2. Про інформацію: Закон України від 2 жовт. 1992 р. № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-10> (дата звернення: 12.04.2021).

3. Гарбар В., Зубар Н. Основні висновки з практики застосування Закону України «Про доступ до публічної інформації». URL: <http://stop-x-files-ua.org?p=6365> (дата звернення: 12.04.2021).

4. Опанасенко В.І. Право громадян на доступ до публічної інформації. Центральне регіональне управління юстиції в м. Києві. URL: <https://kyivobljust.gov.ua> (дата звернення: 12.04.2021).

УДК 342(477)(043.2)

Борисенко О.О., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Варава І.П., старший викладач

ПРО ПРАВА ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

Права і свободи людини, гарантії їх дотримання давно стали головним пріоритетом будь-якої цивілізованої держави. У 1991 році Україна, проголосивши незалежність, зробила перший крок до підтвердження своєї демократичності і верховенства права. Ідея прав людини досить давня, вона зародилася вже тоді, коли стали виникати перші людські спільноти, з метою обмеження свавілля сильних, захисту слабких та створення можливостей для самореалізації. І сьогодні ця тема набуває значної теоретичної та практичної актуальності. Головним обов'язком держави є утвердження прав і свобод людини і громадянина. Розвиток концепції прав людини – це історія перетворення норм моралі у норми права.

У Конституції України закріплені як традиційні, так і нові гарантії прав та свобод людини та громадянина, які дозволяють кожному моделювати свою поведінку, користуватися економічними й соціально – політичними свободами та соціальними благами як в особистих, так і в

суспільних інтересах. За Конституцією кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших людей (стаття 23 Конституції України).

Громадяни України мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом – гарантує стаття 24 Конституції. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

Права людини – це ті невід’ємні права, які належать людині від самого народження, вони закріплені в Конституції України і мають найвищий юридичний захист. У головному документі держави закріплені і інші права, які є важливими та соціально необхідними для окремої людини і всього суспільства, його повноцінного функціонування. Найвища соціальна цінність – життя людини, її здоров’я, честь і гідність, недоторканість і безпека. Ці права є основними та закріплюються індивідуально за кожною людиною.

Поняття «права людини» у своєму змісті має два значення. Перше означає, що людина має невід’ємні і невідчужувані права лише тому, що вона людина. Це стосується в першу чергу моральних прав, які походять із людської природи кожної особистості, формуючи і підтримуючи в людині почуття власної гідності. Другий аспект розкриває юридичний зміст прав людини, який міститься в законодавчих актах, створених окремо взятою державою та на міжнародному рівні. Основою таких прав є згода суб’єктів права (тих, на кого вони поширюються), тоді як основу першої групи прав становить природний порядок [1].

Права кожної людини є в той же час універсальними (належать усім людям в будь-яких ситуаціях незалежно від соціального становища), вродженими (вже належать кожній людині лише за фактом народження) і невід’ємними (це означає неможливість позбавити індивіда цих прав чи неможливість його добровільної відмови від цих прав).

Конституція України закріплює найголовніші права та свободи людини і громадянина, які дозволяють кожній особі обирати вид своєї поведінки.

З молодшого віку діти знають, що вони мають право на життя, лікування, освіту. Стаття 28 закріплює право кожного на повагу до його гідності. Відповідно до неї, ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню. Жодна людина без її вільної згоди не може бути піддана медичним, науковим чи іншим дослідженням.

За статтею 29 кожна людина має невід’ємне право на життя. Ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. А обов’язком держави є

захищати життя людини. Кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань.

Окрім вказаних, Конституція України (стаття 30) кожному гарантує недоторканність житла, тобто не допускається проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку інакше як за вмотивованим рішенням суду.

Важливими конституційними гарантіями в період розбудови української держави є право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань (стаття 34 Конституції України). Кожна людина і громадянин має право на свободу світогляду і віросповідання. Це право включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, безперешкодно відправляти одноособово чи колективно релігійні культу і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність (стаття 35 Конституції України) [2].

Тобто, права людини – це сукупність свобод і юридичних можливостей, обумовлених існуванням людини в суспільстві. В обов'язок держави входить забезпечувати реалізацію і захист прав і свобод людини. Гарантом прав і свобод людини і громадянина в Україні є Президент. В межах своєї компетенції організаційну діяльність по забезпеченню прав і свобод людини, громадянина, відповідно до Конституції, здійснюють Кабінет Міністрів; місцеві державні адміністрації; прокуратура; Конституційний Суд України та суди загальної юрисдикції: органи місцевого самоврядування.

Україна ратифікувала більшість найважливіших міжнародних актів в сфері прав людини – Загальну декларацію прав людини, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права та Факультативний протокол до нього 1966 р., Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права 1966 р., Міжнародну конвенцію про ліквідацію всіх форм расової дискримінації 1965 р., Конвенцію про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок 1979 р., Конвенцію про права дитини 1989 р., Конвенцію ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання 1984 р. та інші, – їх дія на території нашої держави номінальна.

Література

1. Загоруй І.С. Поняття «права людини»: теоретико-правові підходи до розуміння прав людини. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2016. Вип. 2. С. 66-82. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2016_2_10

2. Конституція України в ред. від 01.01.2020. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>